

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/441/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3810219108
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3810219108.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa: G. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., G. XXX/XX, zastúpeného Mgr. W. E., advokátkou so sídlom L. K. XXX/X, N., proti odporcovi: D. republika - N. G. SR, E. 2, J., o náhradu škody, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 21.10.2013, č.k. 5C/206/2010-63, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, t.j. v zamietavom výroku o veci samej a vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a v r a c i a vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zastavil konanie v časti o náhradu škody 29.029,15 eur s príslušným úrokom z omeškania (výrok I.), ďalším výrokom zamietol návrh navrhovateľa na zaplatenie náhrady škody 613 Eur s príslušenstvom a návrh na zaplatenie nemajetkovej ujmy 20.000 eur (výrok II.), a napokon samostatným výrokom rozhodol o trovách konania.

Rozhodol tak o návrhu navrhovateľa na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci založenom na tvrdeniach, že voči navrhovateľovi bolo nedôvodne vedené trestné konanie pre trestný čin podvodu ukončené až zamietnutím odvolania prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu, pričom v dôsledku porušenia zákona zo strany dozorujúceho prokurátora došlo trestné konanie až tak ďaleko. Pokiaľ by totiž prokurátor zohľadnil obranu navrhovateľa, nedošlo by k podaniu obžaloby a trestné konanie by prokurátor zastavil. Odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa by už nebol podával vôbec. V dôsledku nedôvodne vedeného trestného konania vznikla navrhovateľovi škoda spočívajúca v trovách trestného konania a ušlom zárobku. Súčasne bolo zasiahnuté do jeho dobrej povesti, čo všetko žiadal navrhovateľ nahradiť, resp. odčiniť uplatnenými nárokmi.

V časti o náhradu škody spočívajúcej v ušlom zárobku s prísl. zoberal navrhovateľ návrh späť a okresný súd konanie v tejto časti zastavil podľa § 96 O.s.p. Vo zvyšku škody (trovy trestného konania) a v celom rozsahu nemajetkovej ujmy okresný súd návrh zamietol po právnom posúdení podľa § 3 ods. 1 písm. a) až d) a § 9 ods. 1 a 2 Zák. č. 514/2003 Z.z., pretože navrhovateľ uplatnil svoj nárok titulom nesprávneho úradného postupu, ku ktorému podľa okresného súdu nedošlo, pretože prokurátor postupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a podanie odvolania proti oslobodzujúcemu rozsudku bolo oprávnením prokurátora. V trestnej veci navrhovateľa došlo podľa okresného súdu k nezákonnému rozhodnutiu, a to v podobe uznesenia o vznesení obvinenia, z tohto titulu si však navrhovateľ nárok neuplatnil. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi priznal náhradu trov konania.

Proti rozsudku, s výnimkou výroku o zastavení časti konania, podal v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť alebo rozsudok zrušiť a vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Navrhovateľ žiadal tiež

náhradu trov odvolacieho konania. Navrhovateľ mal za to, že v prípade oslobodenia spod obžaloby je potrebné za nezákonné považovať nielen rozhodnutie o vznesení obvinenia, ale aj ostatné procesné postupy orgánov činných v trestnom konaní ktoré smerujú alebo podporujú pokračovanie v trestnom konaní. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zp. Zn. 4 MCdo 15/2009 navrhovateľ uviedol, že postup a rozhodnutia orgánov verejnej moci v trestnom konaní je potrebné vnímať extenzívne ku končenému výsledku a v prípade zastavenia trestného konania či oslobodenia spod obžaloby, ak bola fyzickej osobe spôsobená škoda, mal by právny štát niesť zodpovednosť za konania i rozhodnutia svojich orgánov. Za nesprávne posúdenie veci považoval navrhovateľ i záver okresného súdu, že návrhu nie je možné vyhovieť pre inak do úvahy prichádzajúce nezákonné rozhodnutie v podobe uznesenia o vznesení obvinenia, keďže navrhovateľ nárok z tohto titulu neuplatnil.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že súčasná právna úprava umožňuje priznať nárok iba na základe toho titulu, ktorý bol poškodeným uplatňovaný od počiatku (§ 16 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z.z.) Súčasne uviedol, že prax uznáva fikciu len pri uznesení o vznesení obvinenia a procesné postupy takouto fikciou zaťažiteľ nemožno, pretože by to odporovalo ust. § 9 Zák. č. 514/2003 Z.z.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach odvolania a zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné zrušiť a vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h).

Navrhovateľ vo svojom odvolaní výslovne uvádza, že podáva odvolanie z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. (súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci).

Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. spočíva vo všeobecnosti predovšetkým v nesprávnom postupe okresného súdu pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že okresný súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

Z obsahu odvolania však nevyplýva žiadna námietka smerom k skutkovým zisteniam okresného súdu, teda do oblasti dokazovania. V celom obsahu odvolania navrhovateľ nesúhlasí s výkladom okresného súdu k pojmu nesprávny úradný postup a vytýka záver okresného súdu, že navrhovateľ neuplatnil nároky titulom nezákonného rozhodnutia, pričom práve k nemu v trestnom konaní došlo. Je tak zrejmé, že v skutočnosti je odvolacím dôvodom iba nesprávne právne posúdenie veci podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. To je podľa súdnej praxe dané v prípade mylnej aplikácie a výkladu právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť. K tomuto pochybeniu zo strany okresného súdu došlo.

V návrhu na začatie konania navrhovateľ okrem iného uviedol: „Navrhovateľ má za to, že orgány činné v trestnom konaní a najmä dozorujúci prokurátor porušili právne predpisy, nakoľko i napriek tomu, že neboli dostatočne preukázané skutočnosti, že skutok je trestným činom a tento skutok spáchal navrhovateľ, bolo voči nemu vznesené obvinenie a neskôr aj podaná obžaloba, pričom trestné konanie trvalo viac ako štyri roky, čo je tiež v rozpore so zákonom s prihliadnutím na prieťahy v konaní“.

Obdobný obsah sa opakuje vo viacerých ďalších podaniach, či prednesoch navrhovateľa. Navrhovateľ teda neuvádza jediné pochybenie, ktoré považuje za výkon verejnej moci spôsobujúci škodu, a neuvádza iba úradný postup, keď výslovne za porušenie právnych predpisov, teda za nič iné ako nezákonné, považuje aj vznesenie obvinenia. Súčasne vidí pochybenie v konaní orgánov činných v trestnom konaní a najmä, no nielen v konaní prokurátora. Pri uvedenom obsahu návrhu nebolo jeho posúdenie zo strany okresného súdu správne, pokiaľ prijal záver, že navrhovateľ uplatnil nárok iba titulom nesprávneho úradného postupu a nie aj titulom nezákonného rozhodnutia v zmysle § 3 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z.z. Ak aj navrhovateľ ako právny základ svojho návrhu uviedol iba nesprávny úradný postup, nie je týmto právnym posúdením súd viazaný a právny základ bol povinný ustáliť sám podľa obsahu tvrdených rozhodujúcich skutočností, čo vychádza zo zásady, že právo pozná súd. Pokiaľ odporca v tomto smere argumentuje, že priznať možno iba nárok, ktorý bol od počiatku uplatňovaný

čo do rozsahu i titulu (§ 16 ods. 4 Zák. č. 514/2003 Z.z.), bude možné túto podmienku posúdiť až po oboznámení žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, ktorá sa doposiaľ v spise nenachádza a na preukázanie danosti uvedeného obmedzenia ju nepredložil ani odporca. Obsahom spisu je len odpoveď odporcu na takúto žiadosť. Aj pri posúdení otázky, akým titulom je žiadosť o predbežné prerokovanie nároku odôvodnená, bude potrebné vychádzať z jej obsahu, a nielen z prípadného konkrétne uvedeného dôvodu škody v zmysle jednotlivých bodov (nezákonné rozhodnutie, nezákonné pozbavenie osobnej slobody, rozhodnutie o treste, nesprávny úradný postup). Ako bolo uvedené, je podradenie konkrétnych skutočností pod niektorý dôvod škody v zmysle § 3 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z.z. právnym posúdením, a tak ako túto právnu kvalifikáciu nemožno žiadať v súdnom konaní od navrhovateľa, nemožno ju žiadať ani od žiadateľa o predbežné prerokovanie nároku. Pokiaľ § 16 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z.z. vyžaduje ako obsahovú náležitosť žiadosti o predbežné prerokovanie nároku aj uvedenie titulu, z ktorého sa nároku na náhradu škody žiadateľ domáha, je potrebné obsah tejto časti žiadosti považovať za nezáväzný. Aj tu bude pre určenie skutočne uplatneného titulu škody rozhodujúci obsah tvrdených skutočností a nie jeho pomenovanie. Pri posudzovaní hľadiska totožnosti titulu uplatneného v žiadosti o predbežné prerokovanie a v žalobe (§ 16 ods. 4 Zák. č. 514/2003 Z.z. je potrebné z uvedeného vychádzať.

Vo veciach náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nemožno postup uplatnenia tohto nároku zo strany poškodeného v žiadnej fáze podmieňovať správnu právnou kvalifikáciou uplatneného nároku. Prejavu skutočného záujmu verejnej moci o znášanie zodpovednosti za jej výkon zodpovedá neformalistický prístup voči poškodeným. Súčasne je však potrebné starostlivo posudzovať dôvodnosť rozsahu uplatnených nárokov, osobitne v prípade náhrady nemajetkovej ujmy, aby priznávaná výška nevytvárala u vykonávateľov verejnej moci podvedomú prekážku realizácie ich právomocí. Zvlášť v prípade trestných stíhaní nemožno objektívne očakávať odsúdenie v každom začatom trestnom stíhaní. Spoločnosť musí vnímať potrebu realizácie trestného stíhania v každom prípade kde sa to javí dôvodné, aj keď k odsúdeniu napokon nedôjde. Nemožno tiež opomenúť zásadu prezumpcie neviny. Tá významne obmedzuje negatívny dopad samotného trestného stíhania na povest' a vnímanie stíhanej osoby jej okolím. Ak je napriek tomu obvinený vnímaný okolím negatívne len pre prebiehajúce trestné stíhanie, je to významnou mierou preto, že v spoločnosti nie je prezumpcia neviny dostatočne vžitá. Vysoké náhrady nemajetkovej ujmy pritom osvojovanie si správneho vnímania prezumpcie neviny v spoločnosti sťažujú. S priznaním vysokej čiastky náhrady sa logicky vyjadruje významná ujma. Pri náležitom vnímaní prezumpcie neviny by však samotné trestné stíhanie významnú ujmu na nemajetkových právach predstavovať nemalo, a to najmä nie na povesti obvineného. Vedomý si nepriaznivých následkov neprimeraných náhrad nemajetkovej ujmy napokon zákonodarca pristúpil aj k stanoveniu limitu tejto náhrady novelou č. 412/2012 Z.z.

Vzhľadom na vyššie uvedené nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v nesprávnom posúdení právneho základu žaloby krajský súd napadnuté rozhodnutie okresného zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je okresný súd viazaný právnymi názormi vyslovenými v tomto rozhodnutí.

O trovách odvolacieho konania rozhodne okresný súd v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O.s.p.)

Rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.